

Shımbay rayonu 7-sanlı mektep 10-klass

SHAQÍRÍWĞA SHEKEMGI BASLANGÍSH TAYARLIQ PÁNI

TEMA: *Sap Ustavınıń tiykarǵı qaǵıydaları.
Áskerdiń sapqa turıwdan aldınǵı
hám saptagı wazıypaları.
Sap hám onıń elementleri*

MAQSET: *Oqıwshılarga Sap Ustavınıń tiykarǵı qaǵıydaları.
Áskerdiń sapqa turıwdan aldınǵı hám saptagı wazıypaları.
Sap hám onıń elementleri haqqında túsiniq
beriw.*

Pán muǵallimi:

S.Bayekeev

SAP USRAVINIŃ TIYKARGI QAĞIYDARI

Ózbekistan Respublikası Qurallı Kúshleriniń Sap Ustavında sapta turıw, qurallı hám quralsız háreket etiw;

kishi bólimshe hám áskeriy bólimniń piyada hám mashinalarda sap tartıwı, áskeriy sálemlesiwdi orınlaw, saplar kórigin ótkeriw tártibi;

áskeriy bólimniń Jawıngerlik bayrağınıń saptaǵı halatı, onı alıp shıǵıw hám alıp ketiw tártibi;

áskeriy xızmetshilerdiń sapqa turıw aldındaǵı, sapqa turıwdaǵı wazıypaları, olardı sapta turıw hám júriwge úyretiw talapları, sonday-aq áskeriy xızmetshilerdiń sawash maydanında háreketleniw usılları hám dushpan tosattan hújim etken waqıttaǵı háreketlerin belgilep beredi.

Uzbekistan Respublikasi Qurallı Kúshleriniń bárlıq áskeriy bólimleri, shtablari, basqarmalari, mákemeleri, kárxanalari, shólkemleri hám áskeriy oqıw orınlarınıń Sap Ustavınan qollanba sıpatında paydalanıwı májbúriy etip belgilengen.

Ózbekistan Respublikasi Qorǵanıw ministriniń 1996-jıl 14-oktyabrdegi 238-buyrığına muwapıq engizilgen.

Áskerdiń sapqa turıwdan aldınǵı hám saptaǵı wazıypaları

Hár bir ásker sapqa turıw aldınan óziniń wazıypaların uqıplılıq penen kewildegidey anıq orınlawı kerek.

Sapqa turıw aldınan ásker: quralı, ózine bekitilgen qural-jaraq hám áskeriy texnika, oq-dári, jeke qorǵanıw quralları, qazıw quralı, kiyim-kenshek hám ánjamlarınıń sazlıǵın tekseriwi, kiyimlerin tuwrılap, ánjamların ózine maslastırıwı hám tuwrı taǵıwı, joldasına kemshiliklerdi dúzetiwde járdem beriwi, saptaǵı óziniń ornın biliwi, oǵan tez hám bosaspastan barıp turıwı, háreket waqtında tuwrı, aldınǵı-arqa hám qaptal táreplerindegi aralıqtı saqlaǵan halda júriwi, Qawipsizlik qaǵıydaların saqlawı, ruqsatsız sap (mashina)dan shıqpawı, sapta turǵan waqıtta sóylemewi hám shekpewi, komandirdiń komanda hám buyırıqlarına dıqqat penen qulaq salıwı, olardı basqalarǵa kesent bermey tez hám anıq orınlawı, buyırıq hám komandalardı basqalarǵa ózgertpesten bálent hawazda hám anıq jetkeriwi kerek.

Sap hám oniń elementleri

SAP — áskeriy xızmetshiler, kishi bólimsheler hám bólimlerdiń ustavqa baylamslı, piyada hám mashinalarda birgelikte háreket etiw ushın ornalas

Sap hám oniń elementleri

SHERENGA

SHERENGA (qaptalma-qaptal qatar) — áskeriy xızmetshilerdiń belgilengen aralıqtı saqlaǵan halda bir sızıqqa qaptalma-qaptal sap tartıwı. mashinalardıń bir sızıqqa qaptalma-qaptal sap tartıwı

Sap hám onıń elementleri

QANAT— saptıń oń (shep) sheti. Sap bir tárepten ekinshi tárepke burılǵan waqıtta qanatlardıń atı ózgermeydi

Sap hám onıń elementleri

ALDÍ — saptıń askeriy xızmetshiler júzlenip turǵan (mashinalardıń aldı) tárepi.

Sap hám oniń elementleri

ARA — sapta qaptallasıp turǵan áskeriy xızmetshiler (mashinalar), bólimler hám vzvodlar arasındaqı aralıq.

Sap hám onıń elementleri

~~ARQA~~
tárep. — aldığa qarama-qarsı

Sap hám oniń elementleri

DISTANCIYA — sapta izbe-iz turǵan áskeriy xızmetshiler (mashinalar), bólimsheler hám bólimler arasındaǵı ara-qashıqlıq.

Sap hám oniń elementleri

SAPTÍŃ ENI — qanatlar arasındaǵı aralıq

Sap hám onıń elementleri

SAPTÍN UZÍNLIǒÍ — birinshi sherenga (aldında turǵan áskeriy xızmetshi)dan sońǵı sherenǵa (aqırǵı turǵan áskeriy xızmetshi) arasındaǵı, mashinalar menen turǵanda bolsa, birinshi sızıqta (aldında) turǵan mashinalar menen sońǵı (aqırǵı) sızıqta turǵan mashinalar arasındaǵı aralıq.

Bekkemlew ushın sorawlar.

1. Sap Ustavı qashan hám kim tastıyqlanǵan?
2. Sap Ustavı qanday kárxana hám shólkemlerde qollanba sıpatında paydalanıwı májbúriy etip belgilengen.
3. Sapqa turıwdan aldınǵı hám saptaǵı wazıypaları haqqında aytıp beriń?
4. Sap hám onıń elementleri haqqında neni túsinesiz?

Itibarınız ushin raxmet!

